

Հ Ա Ն Գ Ի Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութիւնը, որոգի համեմատաբար կարճ ու պայմանադրական շրջանէ մը ետք, կ'ունենայ դարձեալ իր արժանաւոր Կահակալը, յանձին Հիւսիսային Ամերիկայի բազմաջան ու բազմամնայ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոմ Արքեպս. Մանուկեանի:

Արգարեա, Տ. Թորգոմ Սրբազան բացառիկ տեղ մը կը գրաւէ Հայց. եկեղեցւոյ այժմու իշխանաւորներու շարքին: Իբրեւ հովիւ ու վարչագէտ, զրոյ ու բանաստեղծ, մեր շարականագիտութեան հմուտ հոգեւորական ու Քրիստոսի եկեղեցիին անձանձիր ու անձնդիր պաշտօնեայ — արժանիքներ՝ որոնցմէ մէկը կամ երկուքը միայն բաւ պիտի գային առաջնորդելու ենթական նուիրապետական Աթոռի մը բարձունքին — ան կը գրաւէ անվերապահ սէրն ու համակրանքը հայութեան հոծ զանգուածներուն: Աւելին, իբրեւ անդամ Ս. Ուխտիս, երիտասարդական տարիներու իր աշխոյժ ու բազմեանդն գործունէութեամբ, իբրեւ Տնտես Տպարանի, Փոխ-Տնտես և ապա Տնտես Ժողովուրդաց Վարժարանի և Ընծայարանի, Փոխ Խմբագիր Սիսիւնի, կազմող ու ղեկավարող եկեղեցական երգչախումբերու և սիրուած ուսուցիչը զոյգ վարժարաններուն, ընտրեալ Պատրիարքը շահած է նաև ու մանաւանդ լայն համակրութիւնն ու բուրանուէր յարգանքը Սաղիմաճոյ հասարակութեան, որ միշտ ալ ուզած է ծիսակատար պաշտօնեայէ աւելի քան մը տեսնել իր գլխուն կուսակրօնութեան խորհրդանիշ վեղարը կրող ամէն Ս. Յակոբեանց Միաբանէ:

Տ. Թորգոմ Սրբազանի ընտրութիւնը, իբրեւ յաջորդը Տ. Եղիշէ Պատրիարքին, մեր միտքը կտ կը տանի ժող. 60 տարիներ, ուր դարձեալ Թորգոմ Սրբազան մը (Դուշակեան) կ'ընտրուէր իբրեւ յաջորդը Տ. Եղիշէ (Դուրեան) Պատրիարքի: Անուններու կրկնումէն զատ, ուշագրաւ է այն կէտը՝ որ իրարու կը միացնէ յեմարդն ու լսողը, հոգեկան կապը՝ ուրիշ խօսքով,

որ արեան կապէն աւելի ամուր ու անբեկանելի է յաճախ:

Եթէ ուզենք Եղիշէ Ա. ի ու Թորգոմ Ա. ի, և Եղիշէ Բ. ի ու Թորգոմ Բ. ի կըրթութեան, կենցաղին, մտայնութեան ու աշխարհայեացքին միջև հանգիստութեան գիծեր նշմարել ու նշել, որեւէ դժուարութեան առջև չենք գտներ մենք զմեզ, երկու զոյգերն ալ ուսուցիչ — աշակերտի կապով կու գային նախ իրար մօտ, և կուքն ալ եղած են հոգեւոր դպրանոցներու — առաջին երկուքը՝ Արմաշի, իսկ վերջին երկուքը՝ Երուսաղէմի Ժողովուրդացի մէջ — կրթական նուիրեալ մշակներ, վարիւով Փոխ-Տնտես և Տնտեսի պաշտօններ, երկուքն ալ բերած են իրենց պատուաբեր լուծման Հայ կրօնական գրականութեան ու բանաստեղծութեան գանձարանին, երկուքն ալ իրենց հոգեւոր առաքելութեան լծորդած են մտաւոր զարգացումի բարիքը, ի վերջոյ, երկուքն ալ (կրկնուած այս բառին ետին իմանալ երկու զոյգերը) եղած են պերճախօս քարոզիչներ, իրենց խօսքին հմայքը փոխանցելով Աստուծոյ խօսքին ու Ս. Դրական ճշմարտութիւններուն ծարաւը ունեցող բազմութիւններուն:

Իբրեւ Առաջնորդ արտասահմանի հայութեան մեծագոյն թիւին, Տ. Թորգոմ Սրբազան տասնամեակներու վրայ երկարող իր փորձառութեամբ ցուցաբերած է վարչազէտ ին իմաստուն ղեկավարի բարձր շնորհներ: Ամերիկայի 28 տարիներու իր առաջնորդական պաշտօնները, առաջին շորսը Արևմտեան՝ իսկ մնացեալ քսան-շորսը Արևելեան Թնմին մէջ, աննախընթաց պիտի մնայ սփռութեան եկեղեցական մեր տարեգրութեանց մէջ, թէ՛ իր անողութեամբ և թէ՛ մանաւանդ իր գերազանց արդիւնաւորութեամբ:

Իբրեւ մաքի մարդ, նորընտիր Պատրիարքը իր գրական խառնուածքը յայտնաբերած է իր ուսանողական օրերէն: Շէն — Մահ ծածկանունով իր քերթուածները, նուրբ յուզականութեամբ թաթա-

ւուն, մեծագոյն մասամբ ամփոփուած յետագային ւելանքի Օրհրք անունով հա-
տարին մէջ, կրօնաշունչ իր քարոզները
(քանաստեղծական արձակով) պարունակող
ւեմերին Հետքը, գեղեցիկ Լանճարը
— որուն մեծագոյն հիացողներէն է եղած
— կեանքն ու գործը համապարփակ վեր-
լուծումով մը սեւեռող զիրքը, «Հայրիկ
Ջանքը և այլ գործեր, երկվեցեակր անց-
նող իրենց թիւով, գերազանց ապացոյցն
են իր բեղուն ու բանաստեղծ մտքին ու
բարձրաթափ հրեակայնութեան, զգայուն
սրտի մը զուլալ ակունքներէն իրենց
րիւմը տանող:

Փոթորիկներ անպակաս եղած են միշտ
սրբազան այս Հաստատութեան գլխուն.
չառ են եղած քարերը՝ նկատուած հաստա-
մատ այս կազմի ճիւղերուն: Բայց ան
տեւած է ու մնացած կենսայորդ՝ խրած
ըլլալով իր արմատները մեր ժողովուրդի
բոլոր խաւերու բարեպաշտիկ հոգիին մէջ:
Բոլորին աչքերը ուղղուած են Մրուա-
ղէմի Ս. Աթոռին, որ արտասահմանի մեր
ամուստաններուն մէջ ժամանակի մա-
շումէն շողողող սակաւաթիւ հաստատու-
թիւներէն է եղած որ, գիտակ իր նա-
խախտմական դերին, առանձնական
չարունակ մատուցակած է հովիւներ՝ աշ-
խարհի շորս հովերուն սփռուած մեր
ժողովուրդի զաւակներուն:

Պաշտօնները կ'արդիւնաւորուին երբ
զանոնք վարելու կոչուած յարմար ու
կարող անձեր գտնուին: Ս. Յակոբեանց
Միաբանութիւնը իմաստուն քայլը առա-
նադրելով Տ. Թորգոմ Սրբազանը բարձր
ու պատասխանատու այս պաշտօնին, որ
փառքէ աւելի պարտքի օղակ մըն է վզին
այդ բարձունքին հասած Հայ Եկեղեցւոյ
իշխանաւորին, և զոր մեծապէս փառա-

ւորած են Պարոնաւորներ ու Շղթայակիր-
ներ, ու անոնց հետքերուն վրայն քա-
լող անձնազոհ ու մեծահոգի Փահակա-
ները պանծալի այս Աթոռին:

Ըսուած է իրաւամբ թէ եթէ Ս. Էջ-
միածինը գլուխն է Հայց. Եկեղեցւոյ,
երուսաղէմն ալ սիրտն է անոր: Բարե-
բախտութիւն է մեր բազմաշարժար ժողո-
վուրդին որ գլուխը սրտին զօդող ոսկի
թելը երբեք չէ թուլցած, ինչ որ պիտի
յանգէր ազգային — Եկեղեցական մեր մե-
քենայի խանգարումին: Այդ կապը աւելի
քան զօրաւոր է այսօր, երբ Սողմահայ
զահուն կու գայ բազմի Ս. Էջմիածնի
Մայր Աթոռոյ հանդէպ իր անվերապահ
ու բոլորանէր սիրոյն գերազանց ապա-
ցոյցը բազմիցս յայտնարեւած Ամեն. Տ.
Թորգոմ Սրբազանը:

Վստահ ենք թէ Տիրոջմէ Տ. Թորգոմ
Սրբազանին առատօրէն պարգեւուած քան-
քանները առաւել ևս պիտի աճին ու ար-
ժեւորուին երուսաղէմի Ս. Աթոռին վրայ.
ուր այնքան լայն է հոգեւոր ու կրթական
գործունէութեան զաւթը, և ուր այնքան
զգալի է կարիքը ասպարէզին լրիւ պատ-
րաստութեամբը զրահուած հոգեւոր պաշ-
տօնեաներու:

Մեր միակ մաղթանքն է այս առիթով
որ Տէրը անփորձ ու անվտանգ պահէ
նուիրական այս ժառանգութիւնը իր կեն-
սառոյց Փահակալով, որ ժամանակի զլա-
նին դէմ երիտասարդական կորովով կե-
նալու ու գործելու գաղտնիքին է տիրա-
ցած, և շնորհէ անոր շուրջը բոլորուած
Ս. Յակոբեանց զինուորեալ Միաբանու-
թեան նոր եռանդ՝ առաջնորդելու համար
ազգային այս նաւը ՅԱՐԳ զարու գեղա-
ծիծաղ տփուներին:

Գ. Ժ.

